

*Пастушок Є. О.,
Національний університет «Острозька академія»*

КУЛЬТУРНІ КОДИ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ (ЗА ТВОРАМИ ДЖ. АПДАЙКА, Х.-Л. БОРХЕСА ТА П. КОЕЛЬО)

Культурні коди пронизують людське буття. Все що навколо нас зодягнене у символи та знаки: події та хронологія життя людини глибоко ритуалізовані та сплетені з обрядовістю та звичаями. Не є виключенням і літературна комунікація, яка докорінно та архетипно наповнена культурними кодами. Відомі семіотики Ю. Лотман, О. П'ятигорський взагалі дозволяють умовно розглядати літературну комунікацію гіпер(мега) – кодом [2: 78].

Тема статті розкриває особливості використання авторами культурних кодів у літературній творчості, зокрема в площині «магічного реалізму». Актуальність теми дослідження є універсальною для культури, теорії літератури та філології, оскільки дозволяє глибоко проникнути у смислові концепти культурних кодів у літературі, а отже більш повно розкрити сутність та особливості механізму творення автором тексту, як комунікативного повідомлення. Об'єктом аналізу вибрано американську літературну комунікацію, на прикладі творів Дж. Апдайка, Х. Борхеса та П. Коельо. Предмет статті – розгляд особливостей культурних кодів у творчості зазначених письменників. Мета дослідження: розкрити сутність та специфіку використання культурного коду в американській літературі, зокрема у творах Дж. Апдайка, Х. Борхеса та П. Коельо. Методи дослідження – аналіз та синтез, герменевтичні: (інтерпретації та розуміння); методи опису та класифікації; метод комперативного аналізу.

Основною методологічною базою даної статті є праці Р.Барта “Вибрані роботи: семіотика, поетика”, Ю. Лотмана «Семіосфера», М. Бахтіна: «Питання літератури і естетики».

Отже, «магічний реалізм» – напрям, у якому органічно поєднуються елементи дійсного та уявного, реального і фантастичного, побутового та міфологічного, ймовірного і таємничого, повсякденного буття і вічності [4: 135]. Митець, осмислюючи різноманітні явища

(реальні, культурні, свідомі) прагне до універсальності своїх образів і створення загальної моделі буття.

Будь-яка культура є сукупністю культурних кодів, яка є перетвореною у певну знакову систему інформацією. На мові культури код - це те, що дозволяє зрозуміти перетворення значення у смисл. Код дозволяє проникнути на смисловий рівень культури, без знання коду культурний текст виявиться закритим, незрозумілим, несприйнятним. Людина завжди бачитиме систему знаків, а не систему значень і смислів [3:125].

Дж.Апдайк, американський постмодерніст та Х. Л. Борхес, аргентинський поет і письменник прагнуть осмислити у своїх творах конфлікт двох типів свідомостей «магічної, пластичної і простої у сприйнятті речей» латинської та «зосередженої, консервативної» західної свідомості. Культурні коди які використовує Дж. Апдайк у романі «Бразилія» максимально оголені та наближені до натуралізму, у новелі Х. Борхеса «Євангеліє від марка» вони постають на межі двох світів:язичницького та місіонерського західного, через них письменник реалізує проблему релігійної самоідентичності. Оскільки П. Кольє є представником масової культури, то у його романі культурний код зводиться лише до площини «знака», оскільки зостанній є моновекторним а символ навпаки. Символ передбачає множинність інтерпретацій, оскільки він є полі концептуальним, дефініція знака ж є конкретизованою і визначається самим письменником.

Список літератури:

1. Барт Р. Избранные работы:Семиотика. Поетика[текст] / Р.Барт. – М., 1994. – 320 с.
2. Эко У. Отсутствующая структура. Введение в семиологию[текст] /У.Эко.-М.:1998. – 225 с.
3. Лотман Ю.Семиосфера[текст]/Ю.Лотман.-М.:2001. – 478 с.
4. Фуэнтес К. Новый латиноамериканский роман // Писатели Латинской Америки о литературе[текст] /К.Фуэнтес. – М.:1982. – 345 с.